

Да ли су ЕУ и остатак света научили нешто од лекције са севера Африке? Да ли је покрет за промене на египатским улицама разлог за европску бригу или подршку, остаће отворена питања као и оно да ли би Европљани слично, декларативно снажно, а практично нејако реаговали и у сличном случају који би дошао са неког другог краја европског суседства? Шта год да су планирали организатори високог ЕУ-америчког скупа о безбедности протеклог викенда у Минхену, морали су тему прилагодити овим питањима; питањима на која се одговор још увек тражи.

Изгледа да је свету лакше и једноставније реаговати када се појави жариште очите кризе, када прилике нагло постају неприлике и потребна је хитна интервенција хардвера каквим располаже развијени део света. Међутим, шта чинити када се, као у Тунису, а потом и у Египту на ноге дигну становници тражећи демократију, право на више живота а мање корупције вечно владајућег режима?

Одговор на то, сви су се сложили, нису били закључци недавног ванредног скупа европских шефова држава или влада, који су потврдили право народа да тражи демократију, али нису ни оспорили право Мубараковог режима да остане ту где јесте - на народу и влади је да спроведу демократске промене, а ми ћемо их у томе подржати, необавезујућа је порука каква је са тог скупа упућена не само Египту, већ и свима који желе више демократије и сањају о томе да их, демократским принципима вођена ЕУ, у томе подржи.

Нешто конкретнији је био разговор на ту тему вођен дан раније у Минхену, а у којем су, поред осталих, учествовали председник Европског савета и америчка државна секретарка.

"У Тунису и у Каиру нисмо били сведоци екстремизма, нити сукоба цивилизација, већ епизоде вечне борбе за правду и слободу. Политички систем који не дозвољава мирне промене, остаје слаб у свом темељу - мислим да та чињеница коју смо схватили заслужује више пажње у нашој спољној политици, у нашим очекивањима, даме и господо, не само на Блиском Истоку", казао је председник Европског савета, Херман Ван Ромпуј.

Ако се ове речи првог човека Европског савета не схватају као критика слабим и необавезујућим порукама какве су Европљани са свога врха упутили египатском режиму, став њихових прекоморских партнера је засигурно критика дела европских закључака који обећавају да ће, сем што пошаљу хуманитарну помоћ и парламентарне мисије на критична подручја, помоћи у припреми нових избора. Међутим, рад на демократизацији друштва није само куповина гласачких кутија.

“Сами избори нису довољни. Они нису довољни ни да осигурају одрживе промене. Поред тога, морамо заједно радити на подршци доброј управи, владавини закона, независности судства, транспарентности и слободи штампе. Снажним политичким партијама, заштити права мањина и на још доста поља, јер реч је о стварним темељима за градњу демократије”, истакла је америчка државна секретарка Хилари Клинтон.

Није тешко повући паралелу са Европи ближим суседством које такође, бар у своме делу, показује знакове буђења. На жалост, још је лакше предвидети реакцију европске демократске матице.

(VOA)